

Дафна дю Мор'є

Екранізовано культовим режисером
Альфредом Гічкоком!

Дафна дю Мор'є — одна з найбільш відомих британських письменниць ХХ століття. Була членом Королівської літературної спільноти. Писала в жанрі психологічного трилера. Її вважають продовжувачкою традицій готичної літератури, започаткованої Шарлоттою Бронте та Мері Шеллі. Дафна дю Мор'є — володарка престижної Американської премії за майстерність у детективній літературі та Національної книжкової премії США.

Оповідання з цієї збірки — моторошні та водночас привабливі завдяки своїй оригінальності. На створення «Птахів» письменницю надихнула звичайна ситуація: авторка спостерігала за фермером, який працював на ниві. Над чоловіком кружляли чайки й жалібно квилили. Саме тоді в дю Мор'є з'явилася ідея оповідання, де голодні й небезпечні птахи розпочали смертельне полювання на людей. Містично-таємнича атмосфера, від якої холоде кров, де нерозривно поєднані вигадка, реальність, вишуканість слів та образів, — цим дихають історії дю Мор'є.

Птахи • Монте-Верита • Яблуна • Маленький фотограф
Поцілуй мене ще раз, незнайомцю • Старий

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4292-0

9 786171 242920

Дафна
дю Мор'є

ПТАХИ

та інші оповідання

ПТАХИ

та інші оповідання

8

Daphne du Maurier

THE BIRDS

and other stories

Дафна дю Мор'є

ПТАХИ
та інші оповідання

УДК 821.111
М79

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Du Maurier D. The Birds and Other Stories : A Novel /
Daphne du Maurier. — New York : Little,
Brown and Company, 2013. — 256 p.

Переклад з англійської *Наталі Михаловської*

Дизайнер обкладинки *Оксана Волковська*

Літературно-художнє видання

ДАФНА ДЮ МОР'Є
Птахи та інші оповідання
Збірка

Керівник проекту *М. Г. Шакура*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактор *В. В. Пасічна*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *В. М. Немашколо*

Підписано до друку 02.11.2017. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Newton». Ум. друк. арк. 15,96.
Наклад 2500 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

ISBN 978-617-12-4292-0
ISBN 978-0-316-25360-4 (англ.)

© The Estate of Daphne du Maurier, 1952
© Hemirol Ltd, видання українською мовою,
2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

Птахи

За ніч на третє грудня змінився напрямок вітру та на-стала зима. Досі трималася тепла і лагідна осінь. Жовто-гаряче листя не опало з дерев, а живопліт зоставався зеленим. Земля, зорана плугом, була масна.

Нат Гокен, інвалід війни, мав пенсію і не відпрацьо-вував на фермі повного робочого тижня — лише три дні. Діставав легшу роботу: огороджувати, покривати дах, лагодити господарські будівлі.

Хоча він був людина сімейна — жінка, діти, — завж-ди тримався самотою і любив працювати наодинці. Йому подобалося підправляти насип, ремонтувати во-рота на дальшому кінці півострова, де море з обох боків омивало територію ферми. Ополудні він перепочивав, їв м'ясний пиріг, який спекла йому дружина, та, сидя-чи на краю скелі, спостерігав за птахами. Осінь годи-лася для цього краще, ніж весна. Навесні птахи летіли вглиб країни; цілеспрямовано, з явним наміром; вони знали, куди їх тягло, ритм і ритуал їхнього життя не допускав затримок. Восени ті, що не відлітали за море, а залишалися зимувати, теж підпадали під владу цього інстинкту, але, оскільки не мали права на переліт, та-мували його по-своєму. Їхні великі зграї збиралися на півострові, невтомні, невгамовні, й витрачали всю свою енергію на рух; то вони кружляли, обертаючись на льо-ту, тоді сідали, щоб попастися на масній свіжозораній

ріллі, але навіть клювали наче знехотя, не через голод. Тоді неспокій знову гнав їх у небеса.

Чорні та білі, галки та чайки, об'єднані в чудну спілку, шукали якогось звільнення, але ніяк не могли вдовольнитися. Зграї шпаків, шурхочучи, мов шовк, перелітали на свіже місце годівлі, гнані тією ж потребою пересуватися, а дрібніші птахи, зяблики й жайворонки, кидалися від дерев до живоплоту, наче хтось їх гнав.

Нат придивлявся до них, а ще спостерігав за морськими птахами. Вони чекали припливу внизу, в бухті. Мали більше терпіння. Кулики-сороки, коловодники, піщанки та кроншнепи вичікували на крайці води, доки ліниве море засмоктувало суходіл, а потім відступало, залишаючи оголеною смугу морських водоростей і перемішану рінь, — тоді морські птахи зривалися і бігли на пляж. Їх захоплював той самий імпульс польоту. З криком, свистом, гомоном вони черкали об гладеньку морську поверхню, покидаючи берег. Вперед, швидше, геть звідси — але куди й навіщо? Неспокійний порив осені, даремний, сумний, зачаровував їх, і вони мусили збиратися в зграї, кружляти, кричати, мусили вилити себе в русі, перш ніж настане зима.

«Можливо, — міркував Нат, жуючи свого пирога на краю скелі, — звістка приходить до птахів восени — як попередження. Наближається зима. Багато з них загине. Птахи подібні до людей, що, боячись смерті, коли настає їхній час, кидаються в роботу чи безумство».

Сьогодні птахи поводитися невгамовніше, ніж будьколи наприкінці року; їхнє збудження було помітнішим, бо день видався тихий. Коли трактор на західно-му пагорбі залишав за собою сліди, їдучи то вгору, то

вниз, і постать фермера видніла на сидінні, час від часу людина й машина на мить губилися у величезній хмарі птахів, що кружляли й кричали. Їх було набагато більше, ніж зазвичай, — Нат у цьому не сумнівався. Вони завжди літали за плугом восени, але не в таких великих зграях і не з таким шумом.

Нат зазначив це, коли закінчив огорожу на сьогодні.

— Так, — відповів фермер, — птахів більше, ніж звичайно, я це теж помітив. І такі вже нахабні деякі, навіть на трактор не зважають. Пополудні одна чи дві чайки пролетіли біля самісінької моєї голови — думав, скинуть шапку! Я тоді ледве бачив, що роблю: над головою птахи, а сонце спіпить очі. Думаю, що погода переміниться. Зима буде сувора. От птахи й непокояться.

Простуючи додому через поля і стежкою вниз до свого котеджу, в останніх променях сонця Нат побачив, що птахи, як і раніше, збираються над західними пагорбами. Безвітре сіре море виглядало повним і спокійним. Смілки у живоплоті ще цвіли, повітря було м'яким. Але фермер мав рацію: вночі погода змінилася. Вікна Натової спальні дивилися на схід. Він прокинувся після другої і почув завивання в димарі. То був не шторм і не пориви південно-західного буревію, який приносить із собою дощ, а сухий і холодний східний вітер. Глухо звучав у комині та гримав незакріпленою дранкою на даху. Нат прислухався — чув, як море реве в бухті. Навіть повітря у маленькій спальні похолоднішало: протяг з-під дверей дув на ліжку. Нат закутався в ковдру, тісніше притулився до спини сплячої дружини, але заснути не зміг — з якимсь безпричинним острахом прислухався, що відбувається.

Потім почув стукіт у вікно. На їхніх стінах не було витких рослин, які могли вивільнитися і дряпати панелі. Він слухав — а постукування тривало, дратуючи своїм звуком. Нат устав із ліжка та підійшов до вікна. Відчинив його — і тут щось мазнуло його руку, ткнувшись у пальці, дряпаючи шкіру. Тоді він помітив тріпотіння крил — і те щось полетіло через дах, зникнувши за котеджем.

То був птах, але він не міг сказати, який саме. Мабуть, вітер змусив його шукати притулку на підвіконні.

Нат зачинив вікно і повернувся до ліжка, але, відчувши, що палець мокрий, запхнув його до рота. Птах подряпав його до крові. «Зляканий птах, — припустив Нат, — збився з пантелику, шукаючи сховку, і вдарився об мене в темряві». Ще раз уместився спати.

Незабаром постукування повернулося, цього разу сильніше, наполегливіше; тепер від звуку прокинулася його дружина і, повернувшись у ліжку, сказала:

— Глянь у вікно, Нате, щось деренчить.

— Я вже дивився, — відповів він, — це якийсь птах хоче потрапити всередину. Чи ти не чуєш вітру? Він дме зі сходу, жене птахів шукати сховку.

— Віджени його, — сказала вона. — Я не можу спати через цей шум.

Він удруге підійшов до вікна, і коли тепер відчинив його, на підвіконні був не один, а з півдюжини птахів; вони накинулись на нього, цілячи просто йому в обличчя.

Нат закричав, замахав руками, відганяючи їх; як і перший, ті злетіли понад дахом та зникли. Він швидко опустив раму і замкнув вікно на засувку.

— Ти чула? — вимовив. — Налетіли на мене. Намагалися очі виклювати.

Він стояв біля вікна, вдивляючись у темряву, і нічого не бачив. Дружина щось спросоння пробурмотіла з ліжка.

— Я не вигадую, — сказав він, сердячись через її припущення. — Кажу тобі, птахи були на підвіконні й хотіли продертися сюди.

Раптом із кімнати через коридор, де спали діти, пролунав переляканий крик.

— Це Джилл, — сказала дружина, яка, прокинувшись од шуму, сіла в ліжку. — Іди до неї, глянь, що трапилось.

Нат запалив свічку, але коли він відчинив двері спальні, щоб перейти коридор, протяг задмухнув полум'я.

Пролунав другий нажаханий крик, цього разу обох дітей, і, спотикнувшись об поріг їхньої кімнати, Нат відчув, як у темряві повз нього лопотять крила. Вікно було широко розчахнуте, й крізь нього влітали птахи — спершу б'ючись об стелю та стіни, а тоді, збочивши посеред польоту, повертали до дітей у ліжках.

— Все гаразд, я тут, — крикнув Нат, і діти, репетуючи, кинулися до нього, доки у темряві птахи злітали, пірнали вниз і знову атакували.

— Що там, Нат, що трапилось? — озвалася дружина зі спальні, а він швидко виштовхав дітей за двері в коридор, замкнувши їх за ними і зоставшись у спальні з птахами сам.

Він схопив ковдру з найближчого ліжка і, наче зброєю, замахав нею у повітрі навкруги себе. Почувся глухий стукіт тіл, тріпотіння крил, але вони ще не були переможені, бо знову й знову кидалися на приступ, ключючи його руки й голову; маленькі колючі дзьобики були гострі, наче зубці виделки. Ковдра стала для нього захистом, він обгорнув нею голову і, вже у цілковитій

темряві, бив птахів голими руками. Не смів наблизитися до дверей і відчинити їх, щоб птахи не полетіли слідом за ним.

Не міг сказати, скільки часу борюкався з ними у піймі, але врешті відчув — лопотіння крил довкола нього послабшало, а там і припинилося. Крізь товсту ковдру помітив, що посвітлішало. Чекав, прислухався; не було чути жодного звуку, крім вередливого плачу когось із дітей із другої спальні. Тріпотіння і шелест крил стихли.

Нат відкинув ковдру з голови та роззирнувся навколо. Світло холодного сірого ранку заповнювало кімнату. Світанок і прочинене вікно вигнали живих птахів; мертві лежали на підлозі. Нат вражено і нажахано дивився на їхні тіла. Це все були маленькі птахи, жодної хоч трохи більшої; либонь, із п'ятдесят їх лежало на підлозі. Були то вільшанки, зяблики, горобці, синички, жайворонки, в'юрки — птахи, що, за законами природи, трималися власної зграї та власної території, тепер, об'єднавшись у запалі бою з іншими, розбилися об стіни спальні або ж були вбиті його рукою. Деякі втратили пір'я у бою, на дзьобах інших була кров — його кров.

Відчуваючи нудоту, Нат підійшов до вікна і глянув на свій клаптик саду та поля за ним.

Було дуже холодно, і вся земля виглядала твердою, чорно замерзлою. Не білий іскристий мороз, що виблискує у сонячному промінні, а чорний мороз, принесений східним вітром. Море, тепер із черговим припливом ще буремніше, білоспінене та роздуте, люто билося об берег. Птахів не було й сліду. Жоден горобець не цвірінкав на садовій хвіртці, жоден ранній дрізд чи омелюх не клював черв'яків на траві. Жодного звуку, крім вітру й моря.

Нат зачинив вікно та двері маленької спальні й пішов через коридор до своєї. Його дружина сиділа в ліжку; одна дитина спала поруч із нею, а меншого, з перев'язаним обличчям, вона тримала на руках. Вікно було затягнуте шторами, свічки горіли. У жовтому світлі її лице виглядало грубо розмальованим. Похитала головою, просячи мовчати:

— Заснув, — шепнула, — аж тепер. Щось його поранило, мав кров у кутку ока. Джилл сказала, що це птахи. Казала, що прокинулася, а птахи були в кімнаті.

Дружина глянула на нього, шукаючи в його обличчі підтвердження. Дивилася злякано і спантеличено, а він не хотів, щоб вона довідалася, — те, що сталося за цей час, перелякало та вразило і його самого.

— Там птахи, — сказав, — мертві, десятків зо п'ять. Вільшанки, кропив'янки, уся тутешня дрібнота. Наче здуріли через той східний вітер. — Сів на ліжко поруч із дружиною та взяв її за руку. — Це все погода, все через зимницю. Може, вони і не звідси. Може, загнало їх сюди зсередини краю.

— Але ж, Натє, — прошепотіла дружина, — погода лише цієї ночі перемінилася. Не було снігу, щоб їх вигнати. І не могли ще голодувати. У полях, отам, мають їжу.

— Це погода, — повторив Нат, — кажу тобі, погода.

Його обличчя було таке ж запале й змучене, як у неї. Якийсь час вони мовчки дивилися одне на одного.

— Піду вниз і приготую горнятко чаю, — сказав він.

Вигляд кухні заспокоїв його. Чашки й тарілки, акуратно складені в креденсі, стіл та стільці, жінчине в'язання на її плетеному кріслі, дитячі іграшки в кутку шафи.

Опустився навколiшки, вигрiб старе вугiлля i запалив вогонь.

Палахкотiння трiсок врiвноважило, парування чайника i коричневий чайничок для заварки подарували почуття комфорту й безпеки. Він попив чаю, вiднiс дружинi. Тодi помився у комiрчинi за кухнею i, взувши черевики, вiдчинив заднi дверi.

Небо було холодно-свинцевим, а коричневі пагорби, якi вчора вилискували на сонцi, нинi здавалися темними й голими. Схiдний вiтер, гострий, мов бритва, роздяг дерева, i листя, сухе й шелестке, здригалося та розлiталося пiд його поривами. Нат черевиком потупав по землi. Вона замерзла намертво. Ще нiколи він не бачив такої стрiмкою та наглої перемiни. За одну нiч спустилася чорна зима.

Дiти вже не спали. Джилл щебетала нагорi, а малий Джоннi знову плакав. Нат почув жiнчин голос, заспокийливий, утiшний. От вони зiйшли вниз. Він наготував для сiм'ї снiданок, i почався звичайний день.

— Ти прогнав птахiв? — спитала Джилл, яку заспокоїли кухня, день i снiданок.

— Так, вони вже забралися, — вiдповiв Нат. — Це схiдний вiтер їх пригнав. Вони злякалися i заблукали, шукали притулку.

— Вони хотiли нас поклювати, — сказала Джилл, — кинулися Джоннi в очi.

— Це вони з переляку, — мовив Нат, — у темнiй спальнi не знали, де вони.

— Хай би вони не прилiтали знову, — сказала Джилл. — Може, коли ми їм накришимо на пiдвiконнi, вони наїдяться i вiдлетять собі.

Доїла сніданок, а тоді пішла за пальтом, каптуриком, шкільними підручниками і ранцем. Нат нічого не сказав, але дружина глянула на нього через стіл. Вони порозумілися мовчки.

— Відведу її до автобуса, — промовив він. — Мені сьогодні на ферму не треба.

І, доки мала вмивалася в комірчині, сказав дружині:

— Тримай зачиненими всі вікна і двері теж, просто щоб бути певною. Я піду на ферму. Довідаюся, чи вони нічого вночі не чули.

Потім пішов із донькою вуличкою вгору. Здавалося, вона забула нічну пригоду. Виплигувала і пританцьовувала перед ним, ганялася за листям, її обличчя порум'янішало на морозі. У своєму каптуріку вона була наче ельф.

— Буде сніг, татку? — спитала вона. — Вже так похолоднішало!

Він глянув на похмуре небо, відчув, як вітер шмагує плечі.

— Ні, — сказав, — снігу не буде. Це чорна зима, не біла.

Весь цей час він шукав очима птахів: поглядав на живоплоти, на поля за ними, на лісок вище ферми, де звичайно збиралися граки й галки. Не бачив жодного.

Інші діти чекали на автобусній зупинці, закутані, в каптуріках, як Джилл; їхні обличчя зблідли і зіщулились від холоду.

Джилл побігла до них, вистрибуючи:

— Тато каже, що снігу ще не буде, — гукнула вона, — це чорна зима.

Про птахів не сказала нічого. Почала штовхатися і борюкатися з іншою дівчинкою. Знизу котив автобус. Нат

побачив, як вона всіла туди, а потім повернувся і пішов назад до ферми. У нього був неробочий день, але він хотів упевнитися, що все гаразд. Корівник Джим грюкав на подвір'ї.

— Господар близько? — спитав Нат.

— На базар поїхав, — відповів Джим. — Таж вівторок, не?

Потупав за ріг сараю. Не мав часу для Ната. Ната називали пихатим. Книжки читає, те-се. Нат і забув, що сьогодні вівторок, — з цього ясно, як вразили його події минулої ночі. Він підійшов до задніх дверей будинку ферми і почув, як місіс Трігг на кухні підспівує радіо.

— Ви вдома, місіс? — спитав Нат.

Вона підійшла до дверей, промениста, широкоплеча, добродушна жінка.

— Агов, містере Гокен, — сказала вона. — Не скажете, звідки взявся цей холод? З Росії чи що? Я ніколи не бачила, щоб так зразу похолодало. Щось там відбувається, радіо казало. Десь за Полярним колом.

— Ми ще сьогодні радіо не вмикали, — відповів Нат. — Мали тяжку ніч.

— Діти похворіли?

— Ні.

Він не знав, як це пояснити. Тепер, у світлі дня, битва з птахами виглядала абсурдно. Намагався розповісти про все місіс Трігг, але бачив у її очах, що вона вважає його розповідь нічною марою.

— То це були справжні птахи? — сказала вона, усміхаючись. — Із пір'ям і все таке? Не такі, що привиджуються чоловікам у суботу під вечір, коли зачинають паб?

— Місіс Трігг, — сказав він, — там п'ятдесят пташок — вільшанок, кропив'янок, інших — лежать на підлозі нашої дитячої спальні. Налетіли на мене, ледь не видряпали очей малому Джонні.

Місіс Трігг недовіжливо глянула на нього.

— Ну добре, — відповіла вона. — Думаю, що це погода їх пригнала. Залетіли до спальні й не знали, де вони. Певно, здалеку птахи, може, якраз полярні.

— Ні, — сказав Нат, — звичайні птахи, щодня таких бачу.

— Цікава річ, — промовила місіс Трігг, — справді дивно. Вам варто все це описати і запитати «Гардіан». Вони б якось це пояснили. Ну добре, мушу йти.

Вона кивнула, всміхнулась і пішла на кухню.

Нат, невдоволений, повернувся до воріт ферми. Якби ж не ці трупики на підлозі спальні, які йому доведеться ще зібрати і десь закопати, він і сам вважав би цю оповідь перебільшенням.

Джим стояв біля воріт.

— Не мали ви клопоту із птахами? — спитав Нат.

— З якими птахами?

— Звалилися на нас минулої ночі. Сила-силенна їх залетіла до дитячої спальні. Якись шалені.

— Так? — Щоб якась думка дійшла до Джима, потрібно було багато часу. — Ніколи я не чув про шалених птахів, — нарешті сказав він. — От ручні бувають. Я сам бачив, як вони прилітали до вікон за крихтами.

— Ну, ті минулонічні птахи не були ручними.

— Ні? Певно, змерзли. Голодні. Ви їм крихт накидайте.

Виглядало, що Джим зацікавлений не більше від місіс Трігг. Нат подумав, що так само було з повітряними

нальотами під час війни. Ніхто в цьому кінці країни не знав, що бачили і перетерпіли люди в Плімуті. Щоб щось зрозуміти, треба його пережити. Він пішов доріжкою назад і переступив через перелаз до котеджу. Застав дружину на кухні, з малим Джонні.

— Бачив когось? — спитала вона.

— Місіс Трігг і Джима, — відповів він. — Здається, вони мені не повірили. Хай там як, у них все гаразд.

— Ти б не міг прибрати птахів? — попросила дружина. — Не смію зайти туди без тебе, щоб застелити ліжка. Боюся.

— Тепер уже нічого боятися, — сказав Нат. — Вони ж мертві, так?

Він зайшов до кімнати з мішком і закинув туди стужавілі тільця, одне за одним. Атож, їх там було п'ятдесят, як є. Всі — звичайнісінькі птахи з живоплотів, жодної навіть завбільшки з дрозда. Мабуть, це переляк змусив їх так поводитися. Синички, кропив'янки — неймовірно, що їхні маленькі дзьобики з такою силою клювали вночі його обличчя та руки. Він забрав мішок до саду і постав перед новою проблемою: ґрунт надто тяжко було копати. Земля замерзла, а снігу не було. Нічого не було за ті кілька останніх годин, окрім східного вітру. Неприродно, дивно. Провісники погоди мали рацію: ця зміна мусить бути якось пов'язана з Полярним колом.

Здавалося, вітер пронизував його до кісток, доки він стояв із мішком, не знаючи, що робити. Бачив білі шапки піни на морі в затоці. Вирішив віднести птахів на берег і поховати їх там.

Коли він дійшов до пляжу попід мисом, то ледве міг утриматися на ногах, так сильно задув вітер. Боляче

було дихати, і його голі руки посиніли. Не пам'ятав такого холоду — навіть за найсуворіших зим, які міг згадати. Був відплив. Нат із хрускотом пройшов по гальці до м'якшого піску, а потім, ставши спиною до вітру, каблуком викопав яму. Збирався скинути туди птахів, але тільки-но відкрив мішка, як вітер підхопив їх, поніс, наче вони знову летіли, та розкидав вздовж берега. Розметав, мов пір'я, — тіла п'ятдесяти захололих пташок. Щось у цьому видиві було потворне. Йому не сподобалось, як вітер вирвав мертвих птахів у нього з рук.

— Коли почнеться приплив, їх змиє, — потішив він себе.

Глянув на море, придивляючись до гребенястих зеленавих бурунів-гривачів. Вони стійма вставали, закручувалися і знову опадали. Оскільки ж це був відплив, ревіння долинало здалеку і видавалося слабшим, ніж під час припливу.

Тоді він побачив їх. Чайки. Гойдалися на морських хвилях.

Те, що йому на перший погляд здалося білими шапками піни, насправді були чайки. Сотні, тисячі, десятки тисяч... Здіймалися й опускалися разом із морськими хвилями, головами до вітру, наче могутній флот, що стоїть на якорі, чекаючи, поки підніметься вода. На схід, на захід — усюди чайки. Скільки сягало око, в щільному строю, шеренга за шеренгою. Якби море було спокійним, вони покрили б затоку, наче біла хмара: голова при голові, тіло до тіла. От тільки східний вітер, здіймаючи гривачі, заховав їх від берега.

Нат повернувся і пішов з пляжу, підіймаючись додому крутою стежкою. Хтось мусить про це знати. Комусь

треба розповісти. Щось відбувається, незрозуміло лише, через погоду чи східний вітер. Питав себе, чи не слід піти до телефонної будки на зупинці та подзвонити в поліцію. Але що вони зроблять? Що взагалі можна зробити? Десятки тисяч чайок гойдаються в затоці на морських хвилях, чи то через шторм, чи то через голод. Поліція вирішить, що він божевільний або п'яний, або ж спокійно сприйме його повідомлення. «Дякуємо. Так, нам уже сповістили. Сувора погода жене велику кількість птахів у глиб країни». Нат оглянувся довкола, але ніяких інших птахів не було й знаку. Можливо, холод погнав їх усіх у глиб суходолу? Коли він підійшов до котеджу, дружина вийшла йому назустріч, до дверей.

— Нате, — сказала вона схвильовано, — це було по радіо. Щойно передали спеціальні новини. Я тут нижче все записала.

— Що було по радіо? — спитав він.

— Про птахів. Це не тільки тут, всюди. У Лондоні, по всій країні. Щось сталося з птахами.

Вони разом пішли на кухню. Він прочитав із папірця, що лежав на столі:

«Заява Міністерства внутрішніх справ об одинадцятій годині ранку цього дня. З усієї країни надходять звістки про величезну кількість птахів, що злітаються до міст, сіл та віддалених районів, спричиняючи перешкоди, пошкодження та навіть нападаючи на окремих осіб. Вважається, що арктичні повітряні маси, в зоні дії яких опинилися Британські Острови, змушують птахів у величезних кількостях мігрувати на південь, а причиною нападів на людей міг стати сильний голод. Попереджаємо домовласників, що їм слід пильнувати

вікна, двері й димарі, а ще вдатися до зважених заходів задля безпеки своїх дітей. Наступне повідомлення з'явиться пізніше».

Нат навіть утішився, з тріумфом глянувши на дружину.

— Ну от, сама бачиш. Сподіваюся, що й на фермі почули. Хай місіс Трігг знає, що це не вигадка. Все правда і всюди так. Я ще зранку казав собі: щось негаразд. Щойно на узбережжі я дивився на море, там чайки, їх тисячі, десятки тисяч, яблуку ніде впасти, всі гойдаються на хвилях і чекають.

— Чого чекають, Нат? — спитала вона.

Він глянув на неї і перевів погляд на папірець.

— Не знаю, — повільно вимовив. — Тут сказано, що птахи голодні.

І пішов до скриньки, де тримав свій молоток та інструменти.

— Що ти збираєшся робити, Нат?

— Перевірити і зміцнити вікна й димарі, як там сказано.

— Ти думаєш, що вони увірвуться, навіть якщо закрити вікна? Горобці, вільшанки й така ж дрібнота? Як же це?

Він не відповів. Думав не про горобців та вільшанок. А про чайок...

Піднявся нагору та працював там решту ранку, зашиваючи дошками вікна спалень, оббиваючи основи димарів. Добре ще, що в нього вихідний і він не має роботи на фермі. Це нагадало йому давні часи на початку війни. Тоді він ще не був жонатим і за такими ж панелями ховав світло з будинку своєї матері у Плімуті. І сховище зробив. Не те щоби від цього сховища була

якась користь, коли настав час. Питав себе, чи владуться на фермі до таких запобіжних заходів, і сумнівався в цьому. Надто вже вони легковажні, Гаррі Трігг і його місіс. Може, сміятимуться з усього. Підуть на танці чи на партію вісту.

— Обід готовий! — покликала жінка з кухні.

— Добре. Вже спускаюся.

Він був задоволений своєю роботою. Заслони добре перекрили квартирки та основи димарів.

Коли обід закінчився і дружина мила посуд, Нат увімкнув першогодинні новини. Повторили те саме повідомлення, що й уранці, та потім новинарі подовжили звіт: «Зграї птахів спричинили безлад у всіх регіонах, — читав диктор. — О десятій ранку небо Лондона було так щільно заповнене ними, наче місто накрила величезна чорна хмара. Птахи сиділи на дахах, підвіконнях і димарях. Серед них були різні види дроздових, горобці звичайні, та, як і слід було сподіватись у великому місті, величезна кількість голубів, шпаків і постійних мешканців лондонської ріки — мартинів. Видовище було таке незвичайне, що багато магістралей було перекрито, робота в магазинах і офісах припинилася, а вулиці та тротуари заповнилися людьми, які спостерігали за птахами».

Диктор перелічив різні інциденти, знову заявив, що гіпотетичною причиною стали голод і холод, тоді повторив попередження домовласникам. Його голос був рівний і гречний. У Ната склалося враження, наче цей чоловік про себе трактує всю справу як ретельно спланований жарт. Так само як інші, сотні людей, — вони не знали, що таке боротися зі зграєю птахів у пільмі. Мабуть, влаштують у Лондоні вуличні розваги, як, бува,

вечорами після виборів. Юрмитимуться люди, крик і сміх, випивка. «Ходім подивимося на птахів!»

Нат вимкнув радіо. Встав і заходився укріплювати кухонні вікна. Дружина дивилася на нього, малий Джонні ходив за нею хвостиком.

— Що, і тут дошки? — спитала вона. — Я ж муситиму світити о третій. Не розумію, нащо й тут теж.

— Краще впевнитись, ніж шкодувати, — відповів Нат. — Не треба нам ризиків.

— От що їм варто зробити, — промовила дружина, — викликати армію і стріляти в птахів. Це б їх швидко відлякало.

— Якби й спробували, — сказав Нат, — то як за це взятись?

— Вони ж мають армію для доків, — відповіла вона, — коли докери страйкують. Тоді солдати спускаються і розвантажують кораблі.

— Так, — погодився Нат, — але ж населення Лондона — мільйонів вісім чи й більше. А подумай про всі споруди й будинки. Чи наберешся солдат, щоб обсадити кожен дах?

— Не знаю. Але ж треба щось робити. Вони мусять щось робити.

Нат подумав, що «вони», ані хиби, цієї ж миті обдумують проблему, але хай там що «вони» вирішать для Лондона та великих міст — тут їм, за триста миль від столиці, ніхто не допомагатиме. Кожен господар мусить сам подбати про свій дім.

— А як у нас із їжею?

— Натє, ну що ще?

— Дрібниці. То що там у тебе в коморі?

— Торговий день завтра, ти ж знаєш. Я не тримаю вдома зайвих сирих продуктів, то все вже закінчується. Різник не обізветься до післязавтра. Але назавтра я можу щось привезти, коли виберуся.

Нат не хотів її лякати, але думав, що, можливо, вона не зможе завтра дістатися міста. Сам глянув у комору та на полиці, де вона тримала банки з консервами. На кілька днів вистачить. Хліба мало.

— А пекар?

— Теж прийде завтра.

Подивився до борошна. Якщо пекар не обізветься, їй вистачить, щоб спекти один буханець.

— Колись би нам краще було, — сказав він. — Жінки пекли двічі на тиждень, солили сардини... Сім'я мала досить їжі, щоб перебути облогу, коли треба.

— Я давала дітям рибні консерви, їм не смакувало, — відповіла вона.

Нат закріпив дошки впоперек кухонних вікон. Свічки. Свічок теж мало. Мусять придбати їх завтра — окрім усього іншого. Ну що ж, зараз цьому не зарадиш. Доведеться рано піти спати. Якщо тільки...

Він встав, вийшов через задні двері та постояв у саду, вдивляючись у напрямку моря. Сонця весь день не було, а тепер, уже о третій, потьмяніло, мов увечері. Небо похмуре, важке, безбарвне, наче сіль. Він чув, як розлючене море туркотить об скелі. Пройшов доріжкою половину дороги до узбережжя. Тоді зупинився. Побачив приплив. Скелі, голі посеред ранку, були тепер затоплені, але це не море притягнуло його погляд. Здійнялися чайки. Сотні, тисячі чайок кружляли, крилами переборюючи вітер. Це чайки закрили небо. Вони

мовчали. Не видавали жодного звуку. Просто ширяли, колували, піднімалися, падали, намагаючись пересилити буревій.

Нат розвернувся і побіг доріжкою назад до котеджу.

— Йду по Джилл, — сказав він. — Чекатиму її на зупинці.

— Що трапилося? — спитала дружина. — Ти геть зблід.

— Тримай Джонні всередині, — сказав він. — Зачини двері. Засвіти світло і затягни штори.

— Та ж тільки третя, — здивувалася вона.

— Нічого. Роби, що я тобі кажу.

Заглянув до комірчини з інструментами, за дверима. Небагато з них користі. Лопата надто важка, вила теж не годяться. Взяв мотику. Лише вона придатна, та й досить легка, щоб нести з собою.

Пішов доріжкою до автобусної зупинки і знову озирнувся через плече.

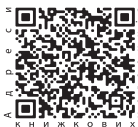
Чайки знялися вище, їхні кола чимраз ширшали, величезні зграї заповнили небо.

Він поспішав. Хоча й знав, що автобус не приїде до вершини пагорба перед четвертою, а все ж не міг не поспішати. По дорозі не зустрів нікого. Був цьому радий. Ніколи йому зупинятися й базікати.

Чекав на вершині пагорба. Він надто рано прийшов. Залишалось ще з півгодини. Східний вітер віяв із пагорбів на поля.

Нат тупотів ногами і хухав на руки. Здалека видно було глинисті пагорби, білі й чисті на тлі понуро-блідого неба. З них здійнялося щось чорне, спершу ніби пляма. Вона розширилась, поглибшала й розмазалася в хмару, потім розділилася на п'ять менших хмар, які

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безкоштовний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@ksd.ua

дю Мор'є Д.

М79 Птахи та інші оповідання : збірка / Дафна дю Мор'є ;
перекл. з англ. Н. Михаловської. — Харків : Книжковий
Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 304 с.

ISBN 978-617-12-4292-0

ISBN 978-0-316-25360-4 (англ.)

Оповідання з цієї збірки — моторошні та водночас привабливі завдяки своїй оригінальності. На створення «Птахів» письменницю надихнула звичайна ситуація: авторка спостерігала за фермером, який працював на ниві. Над чоловіком кружляли чайки й жалібно квилили. Саме тоді в дю Мор'є з'явилася ідея оповідання, де голодні й небезпечні птахи розпочали смертельне полювання на людей. Містично-таємнича атмосфера, від якої холоде кров, де нерозривно поєднані вигадка, реальність, вишуканість слів та образів, — цим дихають історії дю Мор'є.

УДК 821.111

Емброуз, двоюрідний брат Філіпа, змінив йому батька. Хлопці майже весь час проводили разом у рідному маєтку. Згодом Емброуз був змушений виїхати до Італії на лікування. Там він зустрів далеку родичку Рейчел, закохався в неї та несподівано вирішив одружитися... Однак після весілля чоловік загадково помер. Філіп підозрює в убивстві дружину брата: Емброуз у листах щось писав про намагання його отруїти. Та коли чарівна Рейчел з'являється в маєтку, Філіп сумнівається у своїх підозрах — жінка зовсім не схожа на вбивцю...

Молода дівчина, працюючи компаньйонкою в заможній американки, їде з нею у Монте-Карло, де знайомиться з Максиміліаном де Вінтером — англійським аристократом, який нещодавно став удивцем. Він закохується в дівчину й освідчується їй. Після медового місяця щасливе подружжя повертається в розкішний маєток Максиміліана в Англії — Мендерлей. Нова місця де Вінтер намагається догодити чоловікові й стати справжньою аристократкою. Однак, здається, тінь його колишньої дружини Ребекки нависає над її життям. Усе змінить бал: місця де Вінтер за порадою економки вдягне костюм, у який колись була вбрана й Ребекка. Ця фатальна помилка розкриє таємницю смерті її попередниці...

